

**Materiál na rokovanie
Hospodárskej a sociálnej rady SR
dňa 19. 8. 2024**

k bodu 3

Stanovisko

k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Všeobecne k materiálu:

Predkladaný návrh vytvára právne podmienky na zabezpečenie reálnejšej dostupnosti sociálnych služieb podmienených odkázanosťou s finančnou podporou ich poskytovania z rozpočtu obce pre fyzické osoby odkázané na tieto sociálne služby ustanovením spôsobu realizácie povinnosti obce zabezpečiť dostupnosť týchto sociálnych služieb v rámci svojej pôsobnosti, a to poskytnutím alebo zabezpečením poskytovania sociálnej služby v reálnom čase, spôsobom a v rozsahu ovplyvniteľnom obcou, ako príslušným orgánom verejnej moci, súčasne v záujme odstránenia nesprávnej interpretačnej praxe vzniku povinnosti obce poskytovať neverejným poskytovateľom sociálnej služby finančný príspevok na spolufinancovanie sociálnej služby podmienenej odkázanosťou, podmieňuje vznik tejto povinnosti predchádzajúcim požiadaním neverejného poskytovateľa zo strany obce, resp. vyššieho územného celku, t. j. zabezpečením sociálnej služby u tohto poskytovateľa.

Ďalej upravuje a vytvára právne podmienky pre rozšírenie kontinuálnej pomoci pri sebaobsluhy poskytovaním domácej opatrovateľskej služby vo vymedzenom rozsahu fyzickým osobám opatrovaným v rámci príspevku na opatrovanie, vytvára podmienky pre podporu a rozvoj využívania odľahčovacej služby u cieľovej skupiny opatrovateľov osôb odkázaných na opatrovanie podľa posudku vydaného príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, reagujúc na jej objektívne potreby a záujmy tak, aby sa naplnil jej zmysel a účel a zjednodušuje podmienky jej poskytovania. Rozširuje kvalifikačné predpoklady pre výkon tlmočenia na účely tlmočnickej služby, upravuje právne podmienky posudzovania tzv. personálneho normatívu pre vybrané druhy zariadení sociálnych služieb tak, aby bol posudzovaný vo vzťahu k aktuálnemu počtu obsadených miest v zariadení v konkrétnom čase zisťovania plnenia personálneho normatívu.

S cieľom kompenzovať vyššiu mieru finančnej záťaže a starostlivosti na strane opatrovateľov detí s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré si najmä v prvých rokoch života vyžadujú vyššiu mieru starostlivosti, zvyšuje peňažný príspevok na opatrovanie, poskytovaný podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, o sumu 100 eur mesačne (t.j. na sumu 200 eur mesačne), ak je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím jedno alebo viacero nezaopatrených detí.

Pripomienky k materiálu:

ZMOS dlhodobo apeloval na rezort práce a žiadal o legislatívnu úpravu §75 do pôvodného stavu pre jeho novelizáciu tak, aby obce boli povinné spolufinancovať sociálne služby neverejným poskytovateľom len v prípadoch, že si sociálnu službu pre svojho občana u neverejného poskytovateľa objednali.

ZMOS opakovane poukázal a poukazuje nielen na finančné dopady novely na rozpočty obcí ale aj na celkové systémové nedostatky vo financovaní sociálnych služieb ako takých, poukazuje taktiež na nejednotnú prax na strane neverejných poskytovateľov pri vznesení nárokov v zmysle novely či ignorovanie ustanovení týkajúcich sa plnenia si vyživovacej povinnosti zo strany povinných osôb prijímateľom sociálnej služby.

To zapríčiňuje nejednotnosť aplikácie ustanovenia samotného zákona pri poskytovaní finančných príspevkov na prevádzku aj na strane obcí. V neriešiteľnej situácii sa ocitli najmä malé obce, ktoré objektívnych dôvodov nedisponujú finančnými zdrojmi na pokrytie nárokov neverejných poskytovateľov ale aj obce v nútenej správe alebo obce, ktoré sú v rozpočtových provizóriách. Malé obce taktiež nevedia poskytovať či zabezpečiť sociálne služby z objektívnych dôvodov, nedisponujú napr. personálnymi kapacitami a pod.

MPSVR SR týmto návrhom síce upravuje §75 a s ním spojené odseky, ide však len o čiastočné splnenie požiadavky ZMOS docielené dlhotrvajúcimi diskusiami a hľadaním kompromisného riešenia a v praxi aj naďalej budú pretrvávajúce problémy. ZMOS v rámci zasadnutia okrúhleho stola, ktoré inicioval rezort práce k tejto téme namietal fakt, že uvedená zmena podľa návrhu rezortu enormne administratívne zaťaží obce. Akceptovateľnejšie by bolo jednoduchšie vrátiť § 75 do stavu pred jeho novelizáciou.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania bola vznesená požiadavka zo strany ZMOS, aby bolo v § 75 ods. 1 a ods. 2 doplnené slovo „len“, ktoré by zabezpečilo zrozumiteľnosť ustanovenia a nevytváral by sa priestor pre špekulácie ktorému neverejnému poskytovateľovi má, alebo nemá obec povinnosť poskytnúť finančný príspevok – teda len tomu, u ktorého za stanovených podmienok obec zabezpečila poskytovanie sociálnej služby.

Pretože, ak žiadateľ o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby s jej podporou z verejných prostriedkov obcou bude trvať na voľbe svojho konkrétneho poskytovateľa sociálnej služby a nebude súhlasiť s výberom konkrétneho poskytovateľa len z okruhu poskytovateľov určených obcou na základe transparentných kritérií (§ 8 ods. 4 písm. a) prvý bod), hoci obec môže do 30 pracovných dní poskytnúť alebo zabezpečiť poskytnutie tejto fyzickej osobe, môže s konkrétnym ním zvoleným poskytovateľom sociálnej služby uzatvoriť zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, avšak bez spolufinancovania takto poskytnutej sociálnej služby obcou poskytnutím finančného príspevku na spolufinancovanie sociálnej služby v rozsahu jej pôsobnosti podľa tohto zákona.

Rozporovým konaním bolo nakoniec dohodnuté, že rezort práce uvedené bližšie a zrozumiteľnejšie zadefinuje v dôvodovej správe k samotnému návrhu zákona.

Obec v takom prípade má povinnosť o následku takéhoto prístupu vopred žiadateľa o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby informovať.

V prípade ostatných novelizovaných bodoch predkladaného návrhu, ktoré sa týkajú úpravy podmienok poskytovania odľahčovacej služby ZMOS nemá námietky.

V prípade ostatných novelizovaných bodoch predkladaného návrhu, ktoré sa týkajú úpravy podmienok poskytovania odľahčovacej služby ZMOS nemá námietky.

Záver:

ZMOS však navrhuje, aby HSR SR odporučila predložený návrh zákona na ďalšie legislatívne konanie.

**doc. PaedDr. Jozef Božik, PhD.
predseda ZMOS**